

Landbruksdirektoratet

v/ Mari Holteberg Vold

Mari.Holteberg.Vold@landbruksdirektoratet.no

Deres referanse: 22/3489 - 3

Oslo, 19. mai 2022

Høringssvar - endringer av forskrift av satser i prisutjevningsordningen for melk og satser for produksjonsfløte

Synnøve Finden og Scandza mener:

- Det må gjennomføres en helhetlig gjennomgang av Prisutjevningsordningen. Uten endringer kan inntektsgrunnlaget til ordningen betydelig svekkes fremover.
- Det bør umiddelbart gjeninnføres avgift på prisgruppe 1. Dette for å styrke økonomien i ordningen og skjerme prisgruppe 3 og 4. Prisgruppe 3 og 4 er de prisgruppene som er mest utsatt for importkonkurranse.
- Landbruksdirektoratet bes vurdere om man skal fjerne eller kraftig redusere innfrakt-støtten til Tine. Tine har vært i markedet i flere titalls år, går med solide overskudd, har store investeringer i utlandet, og har gode marginer.

Landbruksdirektoratet viser til at en ekstraordinær situasjon knyttet til covid-19-pandemien har påvirket både melketilgangen og etterspørselen i markedet i 2020 og 2021. Videre at denne situasjonen også har skapt usikkerhet for utviklingen fremover, og kan medføre endringer i forhold til høringsforslaget. Landbruksdirektoratet viser også til at det for tiden er en usikker markedssituasjon, med økte priser på mat og innsatsfaktorer i flere deler av verdikjeden, både nasjonalt og internasjonalt.

Landbruksdirektoratet skriver at volumet av drikkemelk har blitt betydelig lavere enn prognosert, spesielt fra 2. halvår 2021, noe som har gitt mindre inntekter til ordningen. Dette bidrar til behov for å styrke likviditeten i ordningen. Landbruksdirektoratet vil følge både volumprognoser og likviditetsutviklingen nøye frem mot endelig vedtak av satser.

Videre vil Landbruksdirektoratet legge til grunn eventuelle føringer i jordbruksoppgjøret 2022. Landbruksdirektoratets endelige vedtak om nye satser i prisutjevningsordningen vil også være basert på høring hos aktørene og andre høringsinstanser samt skjønn.

Scandza og Synnøve Finden er av den oppfatning at endringene som ligger inne vil medføre at konkurransekraften til modne guloster til dagligvare og til industri vil bli kraftig svekket. Vi mener også at det er på tide, sett i lys av utviklingen til likviditeten til ordningen, at prisgruppe 1 igjen får avgift.

Slik som endringene fortøner seg nå, vil Synnøve Finden få betydelig svekket konkurransekraft etter 1. juli 2022 mot import og mot sine konkurrenter – våre tilskudd svekkes, tilskudd som kun gis til Tine (innfrakt) og Q-meieriene (kapitalgodtgjørelse) økes.

Konkrete kommentarer til prisgruppene:

Prisgruppe 1 – Historisk sett har denne prisgruppen vært en prisgruppe som har sørget for inntekter til ordningen- Satsen ble i 2016 satt til null. Dette er en prisgruppe som tåler avgiftssats, og vi kan ikke se at premisene for satsfastsetting til null i 2016 skal innebære en permanent nullsats for gruppen. Dersom det hadde vært LMDs intensjon, burde produktene i prisgruppe 1 vært tatt ut av PU-ordningen.

Økte felleskostnader og volumutviklingen i ordningen tilsier nå at prisgruppen igjen må bidra til finansieringen. Scandza og Synnøve Finden foreslår at avgiftssatsen økes med 25 øre til 0,25 kr/liter fra 1. juli 2022.

Prisgruppe 2 – Landbruksdirektoratet foreslår endringer fra 1,90 til 2,05. Vi er enige i vesentlig satsøkning for denne gruppen, men i tillegg til Landbruksdirektoratets forslag må satsendringen justeres også for nettoeffekten av våre forslag for prisgruppene 1, 3 og 4. Konsummilk har ingen importkonkurranse. Den møter økt konkurranse fra andre typer drikker, men ikke på pris. Trender og innovasjon i andre drikkesegmenter har større betydning. Scandza og Synnøve Finden foreslår at satsen økes med ytterligere 4 øre til 2,09 kr/liter fra 1. juli 2022.

Prisgruppe 3 – Landbruksdirektoratet foreslår endringer fra -0,31 til -0,19. Vi forstår ikke denne kraftige reduksjon i satsen. Ost er under sterkt prispress fra import. Landbruksdirektoratets forslag vil komme på toppen av en forventet betydelig økt målpris på melk ved årets jordbruksoppgjør. Dette vil svekke konkurransekraften til norsk ost. Her ser vi særlig en utfordring for revet ost, som er en fullverdig vare med svakere tollbeskyttelse.

Scandza og Synnøve Finden foreslår at satsen reduseres med 6 øre til - 0,25 kr/liter fra 1. juli 2022.

Prisgruppe 4 – Landbruksdirektoratet foreslår endringer fra -0,95 til -0,80. Vi er kritiske også til denne reduksjonen. Begrunnelsen er som for prisgruppe 3 – og dette kan åpne opp for store volumer av import til industrien. Scandza og Synnøve Finden foreslår at satsen settes til -0,86, dvs. at satsen reduseres med 9 øre til -0,86 kr/liter fra 1. juli 2022.

Kapitalgodtgjørelse – øker med 13 øre pr. liter melk til 77 øre. Scandza og Synnøve Finden mener at man i helhetlig gjennomgang av prisutjevningsordningen må se på innretningen på dette tilskuddet. Q-bønder skal selvfølgelig bl.a. få etterutbetaling lik Tines bønder. De har aldri fått utbetalt den egenkapitalen de hadde i Tine da de var Tine bønder. Men, vi mener at man i en helhetlig gjennomgang av PU-ordningen må se på beregningsmodellen for godtgjørelsen, vurdere om denne prinsipielt bør tilbake til slik den var forut for 1. juli 2017, og vurdere om kapitalgodtgjørelsen bør finansieres over omsetningsavgiftsmidlene i stedet for å belastes forbrukerne gjennom PU.

Innfrakt - Tine får utbetalt flere hundre millioner i innfrakt-støtte årlig. Sett i lys av Tines økonomiske situasjon med solide overskudd og høye marginer må man vurdere om dette er riktig bruk av midlene som ligger i prisutjevningsordningen. Det virker underlig at forbruker skal subsidiere Tine på denne måten, og dette må vurderes nærmere i en helhetlig gjennomgang av prisutjevningsordningen.

Tine krever også dels inn dobbelt dekning for fraktkostnader på rå melk fra bonde til meieri, gjennom å ta betalt for overføringsfrakt til sine konkurrenter for distanser som er godtgjort under innfrakt-ordningen og jordbruksavtalens målprissystem. Fraktsystemet skal eventuelt kun kontrolleres av Omsetningsrådet, der jordbruket har flertall. Dersom innfrakt-støtte fortsatt skal gis for rå melk, må dette overføres til jordbruksavtalens bevilgninger over statsbudsjettet, og kontrolleres av uheldede

offentlige myndigheter slik at dobbelt kostnadsdekning som gir Tine konkurransefordeler og påfører deres konkurrenter marginskvis, unngås.

Vennlig hilsen

Sofie Oraug-Rygh

Scandza/ Synnøve Finden